
Kyrkomötet
Samhälls- och kulturutskottets betänkande 2018:9

Värna och uppmuntra vigsel

Sammanfattning

Detta betänkande behandlar motion 2018:60, Värna och uppmuntra vigsel i Svenska kyrkan som vill uppdra till kyrkostyrelsen att uppmuntra till kyrkliga vigslar och se över möjligheterna till att öka information om äktenskapets betydelse samt till förberedande samtal med präst vid drop in-vigsel. Utskottet delar motionärens åsikt om att det är angeläget att genomföra åtgärder för att uppmuntra till kyrklig vigsel och förmedla en mer rättvis bild av vad det innebär men anser att det är en pastoral angelägenhet och att ansvaret ligger hos församlingen.

Utskottet anser också att information om äktenskapets betydelse och vigsel-samtalet är en pastoral angelägenhet som ingår i det ansvaret och föreslår därför kyrkomötet att avslå motionen i sin helhet.

Till betänkandet finns en reservation.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

1. Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2018:60, punkt 1.
2. Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2018:60, punkt 2.

Motionens förslag

Motion 2018:60 av Petter Nilsson, Värna och uppmuntra vigsel i Svenska kyrkan

Kyrkomötet beslutar att

1. uppdra till kyrkostyrelsen att initiera ett projekt för att i dialog med stift och församlingar för att sprida information som uppmuntrar till kyrkliga vigslar,
2. uppdra till kyrkostyrelsen att göra en översyn i församlingarna samt se över möjligheterna till att öka information om äktenskapets betydelse samt förberedande samtal med präst vid drop in-vigsel.

Bakgrund

I likhet med övriga kyrkliga handlingar har kyrkliga vigslar minskat både i antal och i procent av antal genomförda vigslar. 1970 var nästan 80 procent av alla vigslar i kyrklig regi, totalt 35 543 vigda par medan 2017 var det endast drygt 30 procent av alla vigslar kyrkliga, totalt 16 327 par.

Det finns få undersökningar kring varför par inte väljer kyrkliga vigslar men några av orsakerna kan vara: att ingen i paret är medlem i Svenska kyrkan, att paret är med-

lemmar men inte ser sig som troende och inte vill lova trohet inför Gud och församlingen, att kyrkbröllop har blivit synonymt för påkostade bröllop med stora fester, att det finns en bild av att Svenska kyrkan inte tillåter personligt utformade vigslar.

För att göra det enkelt att även gifta sig kyrkligt uppstod 2008 så kallade drop in-vigslar. Tanken var att underlätta för de som levt tillsammans under längre tid att gifta sig utan att behöva boka tid eller känna att man behövde bjuda in till stor fest. Det enda som behövs är en hindersprövning. Drop in-vigslar förekommer med jämna mellanrum i olika församlingar och ser lite olika ut.

Det har inte förekommit någon nationell kommunikationssatsning på kyrkliga vigslar som det genomförts för exempelvis konfirmation genom projektet *Krafttag konfirmation*. Däremot har några stift och större församlingar medverkat på bröllopsmässor, arrangerat drop in-vigslar i samband med andra aktiviteter på orten och berättat om vigsel som en av de kyrkliga handlingarna.

När kyrkans relation till staten förändrades 2000 behöll Svenska kyrkan en särställning i förhållande till andra trossamfund genom att samtliga präster i Svenska kyrkan enligt äktenskapsbalken förblev behöriga vigselförrättare. Andra trossamfund måste ansöka om vigselförstånd såväl för samfundet som för enskilda vigselförrättare.

Juridiskt är det ingen skillnad på borgerlig vigsel och kyrklig vigsel men för en kyrklig vigsel krävs att minst en i paret är medlem i Svenska kyrkan.

För att få viga behövs att paret har med sig en hindersprövning från Skatteverket, där det framgår att inte någon i det blivande brudparet är gift sedan tidigare. Detta krav är samma för såväl borgerlig som kyrklig vigsel. För Svenska kyrkans del föregås även vigseln av ett vigselsamtal med vigselpresten. Detta finns angivet i *Kyrkohandbok för Svenska kyrkan del 1*, som kyrkomötet antog förra året och som togs i bruk på pingstdagen 2018. I avsnittet Övergripande anvisningar och där under rubriken De kyrkliga handlingarna står följande.

De kyrkliga handlingarna Dop, Vigsel och Begravning föregås av samtal mellan den präst som leder gudstjänsten och den/dem som närmast berörs.

Hur samtalet är utformat och vad det innehåller är inte reglerat utan det ser olika ut beroende på vigselpreäst och rymmer i det pastorala ansvaret.

Utskottets överväganden

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2018:60.

Utskottet konstaterar att antalet kyrkliga vigslar minskar och många blivande brudpar tyvärr har en delvis felaktig bild av vad en kyrklig vigsel innebär. Hos många finns bilden av ”kyrkbröllop” som något kostsamt och missuppfattningen att det inte finns utrymme för personliga inslag. Utskottet delar motionärens åsikt om att det är angeläget att genomföra åtgärder för att uppmuntra till kyrklig vigsel och förmedla en mer rättvis bild av vad det innebär men anser att det är en pastoral angelägenhet och att ansvaret ligger hos församlingen.

Utskottet anser också att information om äktenskapets betydelse och vigselsamtal vid drop-in vigsel är en pastoral angelägenhet som ingår i församlingens ansvar och föreslår därför avslag på motionen i sin helhet.

På Samhälls- och kulturutskottets vägnar

Anton Härder, ordförande

Mattias Nihlgård, sekreterare

Beslutande: Anton Härder, ordförande, Cecilia Clausen, Birgitta Lindén, Olle Rydell, Ellen Leijen, Sofia Rosenquist, Anders Brunnstedt, Boel Johansson, Birgit Kullingsjö, Mikael Eskilandersson, Anna-Karin Westerlund, Elisabet Stålhjem Liljendahl, Tomas Rosenlundh, Elisabeth Sandlund och Marja Hillerström.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Ann-Christine Rosengren, Gunilla Lundström, Daniel Larson, Lena Arman, Johannes Ekström, Ulla-Britt Holmér, Lars-Ivar Ericson, Ann-Kristin Jonäng, Marcus Lagerroos, Katarina Ramnerö Ödestad, Kjell O Lejon, Bertil Olsson, Bengt Olsson och Catrin Björkman.

Biskoparna Åke Bonnier och Mikael Mogren har deltagit i utskottets överläggningar.

Reservation

Jag reserverar mig mot utskottets beslut att avslå motion 2018:60 till förmån för motionen.

Trots att det primärt är församlingens ansvar att informera om kyrklig vigsel och det som kretsar kring det så utesluter det inte att man från kyrkostyrelsen kan bistå församlingarna med att informera om ämnet för allmänheten. Även om församlingarna i många fall gör ett bra jobb så minskar antalet kyrkliga vigslar och det är något man aktivt bör arbeta med att motverka både lokalt och nationellt. Därav så menar jag att kyrkostyrelsen bör initiera ett projekt för att i dialog med stift och församlingar sprida information som uppmuntrar till kyrkliga vigslar.

Mikael Eskilandersson